

Sygn. akt VII U 387/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2020 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan - Karasińska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 30 stycznia 2020 r. w Warszawie

sprawy A. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

na skutek odwołania A. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

z dnia 19 grudnia 2018 r. znak: (...)

1. oddala odwołanie;

2. wniosek odwołującej się A. K. o przyznanie prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w okresie od 20 lutego 2019 r. do 30 czerwca 2020 r. zgodnie z opinią biegłego sądowego ortopedy przekazuje do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. celem rozpoznania.

UZASADNIENIE

A. K. w dniu 11 lutego 2019 r. złożyła odwołanie za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie. Odwołująca zaskarżyła decyzję organu rentowego z dnia 19 grudnia 2018 r., znak: (...)zgodnie z którą odmówiono jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Ubezpieczona podniosła, że orzeczenie lekarza orzecznika dotyczące oceny jej stanu zdrowia jest bezzasadne. Nadto wskazała, że w okresie od 28 sierpnia 2018 r. do 11 września 2018 r. przebywała w Szpitalu w D. na oddziale psychiatrycznym oraz, że regularnie przyjmuje leki antydepresyjne. Zaznaczyła również, że nie jest w stanie korzystać z komunikacji publicznej, bowiem porusza się przy pomocy kul ortopedycznych. Ubezpieczona stwierdziła, że oczekuje na operację wszczepienia endoprotezy lewego biodra, która została wyznaczona pod koniec lutego 2019 r. (odwołanie z dnia 11 lutego 2019 r., k. 3 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 26 lutego 2019 r. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Organ rentowy stwierdził, że w ocenie Komisji Lekarskiej ZUS odwołująca jest osobą zdolną do pracy. Jego zdaniem prawidłowo odmówiono ubezpieczonej prawa do wnioskowanego świadczenia, gdyż nie spełniła ona przesłanki wynikającej z art. 57 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (odpowiedź na odwołanie z dnia 26 lutego 2019 r., k. 5 a. s.).

Sąd postanowieniem z dnia 5 marca 2019 r. dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych chirurga ortopedy i psychiatry celem ustalenia, czy odwołująca jest zdolna, czy całkowicie niezdolna do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności po przekwalifikowaniu się ze szczególnym wskazaniem daty powstania tej niezdolności, czy odwołująca się jest zdolna, czy też częściowo niezdolna do pracy, tj. czy utraciła w znacznym stopniu niezdolność do pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami ze szczególnym wskazaniem daty powstania tej niezdolności, czy jest to niezdolność trwała, czy okresowa, a jeżeli okresowa, to na jaki okres oraz, jeżeli nastąpiła zmiana stanu zdrowia ubezpieczonej, to na czym ona polegała (postanowienie z dnia 5 marca 2019 r., k. 7 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. K. w dniu 20 września 2018 r. złożyła wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. o przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (wniosek z dnia 20 września 2018 r., akta ZUS).

W toku przeprowadzonego postępowania administracyjnego odwołująca została skierowana na badanie do lekarza orzecznika ZUS, który orzeczeniem z dnia 31 października 2018 r. uznał, że nie jest ona osobą niezdolną do pracy. Ubezpieczona w dniu 16 listopada 2018 r. złożyła sprzeciw od w/w orzeczenia. W związku z tym Komisja Lekarska ZUS powtórnie przebadala odwołującą. W orzeczeniu z dnia 7 grudnia 2018 r. stwierdzono, że ubezpieczona jest zdolna do pracy. Na tej podstawie ZUS wydał decyzję z dnia 19 grudnia 2018 r., znak:(...) zgodnie z którą odmówił odwołującej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Organ rentowy jednocześnie uwzględnił ubezpieczonej 33 lata, 3 miesiące i 3 dni okresów składkowych i nieskładkowych, zaś w ostatnim 10-leciu przed dniem złożenia przedmiotowego wniosku zaliczył 8 lat, 5 miesięcy i 18 dni (orzeczenie z dnia 31 października 2018 r., sprzeciw z dnia 16 listopada 2018 r., orzeczenie z dnia 7 grudnia 2018 r. i decyzja z dnia 19 grudnia 2018 r., akta ZUS).

U odwołującej występowały zaburzenia nastroju i objawy lękowe uwarunkowane trudną sytuacją życiową. Otrzymywała wówczas leki przeciwdepresyjne oraz leczyła się neurologicznie i psychiatrycznie. W sierpniu 2018 r. nastąpiło u niej nasilenie objawów wraz z myślami samobójczymi skutkującymi potrzebą hospitalizacji w okresie od 28 sierpnia

2018 r. do 11 września 2018 r. Podczas pobytu w szpitalu nastąpiła szybka poprawa jej stanu psychicznego. U ubezpieczonej rozpoznano również zaburzenia adaptacyjne i zespół uzależnienia od alkoholu. W przedmiotowym badaniu nie rozpoznano w stanie zdrowia odwołującej zaburzeń nastroju, objawów lękowych ani zaburzeń funkcji poznawczych, które mogłyby istotnie ograniczyć jej zdolność do podjęcia do pracy. Wobec powyższego ubezpieczona nie jest częściowo lub całkowicie niezdolna do pracy ze względu na swój stan psychiczny (opinia biegłego sądowego psychiatry, k. 15-16 a. s.).

W stanie zdrowia odwołującej w zakresie ortopedycznym rozpoznano stan po endoprotezoplastyce totalnej stawu biodrowego lewego, zwyrodnienie stawu biodrowego prawego do leczenia operacyjnego endoprotezoplastyką totalną oraz dyskopatię kręgosłupa bez upośledzenia sprawności i bez objawów zespołu bólowego. Ubezpieczona ze względu na dysfunkcję obu bioder oraz zmniejszenie wydolności chodu jest całkowicie niezdolna do pracy od 20 lutego 2019 r., tj. od dnia przyjęcia do szpitala, do 30 czerwca 2020 r. Stan zdrowia odwołującej być może ulegnie poprawie po wykonaniu protezoplastyki prawego biodra. Nadto wykonane badania obrazowe uwiadcniają zmiany skoliozytyczne kręgosłupa, jednak stopień ich nasilenia jest niewielki i nie powoduje niezdolności do pracy (opinia biegłego sądowego ortopedy, k. 41-43 a. s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych oraz na podstawie opinii biegłych sądowych z zakresu psychiatrii i ortopedii. Autentyczność dokumentów nie była kwestionowana przez żadną ze stron, dlatego Sąd uznał je za pełnowartościowy materiał dowodowy. W ocenie Sądu opinie biegłych sądowych są wiarygodnym dowodem

w sprawie, gdyż zostały sporządzone w oparciu o obiektywne wyniki zawarte w dokumentacji lekarskiej odwołującej i przeprowadzone bezpośrednio badanie. Zdaniem Sądu wnioski biegłych nie pozostawiają żadnych wątpliwości co

do dokładnego określenia stanu zdrowia ubezpieczonej. Należy podkreślić, że strony procesu nie składały żadnych zarzutów względem sporządzonych opinii ani nowych wniosków dowodowych.

W tym stanie rzeczy w ocenie Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy stanowił wystarczającą podstawę do wydania orzeczenia kończącego postępowanie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie A. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. z dnia 19 grudnia 2018 r., znak: (...)jako niezasadne, podlegało oddaleniu.

W myśl art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r., o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1270 z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą”, renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

1. jest niezdolny do pracy;
2. ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;
3. niezdolność do pracy powstała w okresach składkowych wymienionych w ustawie, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Prawo do świadczenia rentowego z tytułu niezdolności do pracy przysługuje w sytuacji spełnienia wszystkich przesłanek wynikających z art. 57 ust. 1 ustawy. Kwestie związane z okresami składkowymi i nieskładkowymi określonymi w dyspozycji art. 57 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy nie były kwestionowane przez organ rentowy i stanowiły okoliczność bezsporną. W związku z tym należało jedynie rozważyć, czy schorzenia odwołującej dają podstawę do uznania jej za osobę całkowicie niezdolną do pracy.

Sąd ustalił w toku przeprowadzonego postępowania sądowego, że ubezpieczona cierpi na schorzenia o charakterze psychiatrycznym i ortopedycznym. Jednakże tylko w ocenie biegłego ortopedy odwołująca jest osobą całkowicie niezdolną do pracy. Co istotne, biegły za datę początkową niezdolności uznał dopiero dzień 20 lutego 2019 r., w którym ubezpieczona została hospitalizowana z uwagi na zaplanowaną operację protezoplastyki biodra prawego. Zaskarżona decyzja zaś została sporządzona przez organ rentowy w dniu 19 grudnia 2018 r. W związku z tym wymaga podkreślenia, że na dzień wydania rozstrzygnięcia strona odwołująca się nie była niezdolna do pracy.

Postępowanie sądowe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych ma charakter odwoławczy, gdyż inicjowane jest wniesieniem odwołania od decyzji organu rentowego. Przedmiotem postępowania w sprawach o świadczenia z ubezpieczeń społecznych jest zatem co do zasady kontrola decyzji organu rentowego według stanu rzeczy z chwili jej wydania. W sprawach o rentę z tytułu niezdolności do pracy znajduje to wprost potwierdzenie w obowiązujących od dnia 1 stycznia 2005 r. przepisach art. 477⁹ § 2¹

i 3¹ oraz art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. Naturalnie przesłanka, jaką jest niezdolność do pracy, ma charakter dynamiczny i może zdarzyć się, że zostanie ona ujawniona w toku postępowania sądowego, co miało miejsce w niniejszej sprawie. Wówczas istnieją silne argumenty, aby taki stan rzeczy uwzględnić, o ile nabycie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, po wydaniu decyzji przez organ rentowy, pozwala z całą pewnością na merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy. W innych wypadkach ingerencja w treść zaskarżonej decyzji prowadziłaby do zmiany charakteru postępowania rentowego z administracyjno-sądowego na wyłącznie sądowy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2016 r., sygn. akt II UK 470/15) Regulacja z art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. wynika z tego, że przed organem rentowym koncentruje się badanie i ocena niezdolności do pracy, co nie zawsze zapewnia i gwarantuje aktualność tej oceny w przypadku późniejszych zmian i pogorszenia stanu zdrowia, nie tylko w ramach tych samych dolegliwości i schorzeń, lecz także również w razie stwierdzenia niezdolności do pracy z przyczyny niebranej pod uwagę na pierwotnym etapie decydowania o prawie do renty. Nowe okoliczności mogą nałożyć się na gorszy stan zdrowia

i spowodować zwiększenie stopnia niezdolności do pracy. Przesłanka niezdolności do pracy, o ile nie była spełniona na etapie wydania decyzji, może wystąpić po jej wydaniu, jednak wówczas według regulacji przepisu, to organ rentowy powinien mieć pierwszeństwo

i prowadzić ustalenia dotyczące niezdolności do pracy. Innymi słowy, w toku sprawy odwoławczej sytuacja może ulegać zmianie z powodu „nowych okoliczności” wynikłych po wydaniu decyzji, które mogą być nawet odrębne od dotychczasowych chorób (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2013 r., sygn. akt II UK 333/13) N. okoliczności

w sprawie o świadczenie z ubezpieczeń społecznych powodują schorzenia istniejące przed wydaniem decyzji, lecz wykazane przez ubezpieczonego dopiero po wniesieniu odwołania do sądu albo ujawnione na podstawie badań lekarskich w trakcie postępowania sądowego, których nie oceniał ani lekarz orzecznik, ani komisja lekarska organu rentowego. Ocena "nowych okoliczności" przez organy orzecznicze zakładu ubezpieczeń społecznych może doprowadzić do zmiany pierwotnego stanowiska organu rentowego i zakończenia sporu bez potrzeby jego rozstrzygnięcia przed sądem i ponoszenia kosztów opinii biegłych (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 24 września 2015 r., sygn. akt III AUa 139/15)

W niniejszej sprawie Sąd zważył, że dokumenty przedłożone w toku postępowania sądowego, z których wynika, iż ubezpieczona poddała się operacji protezoplastyki biodra prawego, świadczą o zaistnieniu po dniu wniesienia odwołania nowych okoliczności, które

z całą pewnością mają wpływ na końcową ocenę charakteru jej niezdolności do pracy. Sąd doszedł do przekonania, że zaskarżona decyzja została wydana w oparciu o badanie przeprowadzone przez lekarza orzecznika ZUS, a następnie przez Komisję Lekarską ZUS na skutek sprzeciwu odwołującej. W dacie obydwu badań lekarze badający ubezpieczoną w toku postępowania administracyjnego nie wydali orzeczenia na podstawie tej dokumentacji, ponieważ została ona przedłożona dopiero w trakcie niniejszego procesu. Należy również zaznaczyć, że w opinii biegłych sądowych ubezpieczona również nie była osobą niezdolną do pracy w dacie wydania zaskarżonej decyzji. Sąd doszedł do przekonania, że okoliczności wskazujące na niezdolność do pracy odwołującej powstały dopiero w 2019 r., a więc po zakończonym postępowaniu wyjaśniającym toczącym się przed organem rentowym.

Z uwagi zatem na ujawnienie się nowych okoliczności dotyczących stwierdzenia niezdolności odwołującej do pracy, koniecznym stało się oddalenie odwołania oraz zarazem przekazanie wniosku o przyznanie prawa do świadczenia rentowego w okresie od 20 lutego 2019 r. do 30 czerwca 2019 r. do organu rentowego celem rozpoznania.

Zarządzenie: odpis wyroku wraz z uzasadnieniem (...)

MK